

לקראת עשרה בטבת: בין זכרון לאבל: מסכת בבא בתרא זף ס' עמוד ב

א. תנו רבנן: כשחרב הבית בשניה - רבו פרושין בישראל: שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין;

נטפל להן (פגש אותם) רבי יהושע, אמר להן: פְּנִי, מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין?

אמרו לו: נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח, ועכשיו בטל?
נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח, ועכשיו בטל?

אמר להם: אם כן - לחם לא נאכל, שכבר בטלו מנחות?

אמרו לו: אכן, אפשר [להסתפק] בפירות.

ענה להם: פירות לא נאכל שכבר בטלו בכורים!

אמרו לו: [אכן], אפשר [להסתפק] בפירות אחרים.

ענה להם: מים לא נשתה, שכבר בטל ניסוך המים?

שתקו.

ב. אמר להן: פְּנִי - בואו ואומר לכם:

שלא להתאבל כל עיקר - אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה; ולהתאבל יותר מדאי - אי אפשר, שאין גוזרין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה.
אלא כך אמרו חכמים:

- סד אדם את ביתו בסיד ומשייר בו דבר מועט. וכמה? אמר רב יוסף: אמה על אמה. אמר רב חסדא: כנגד הפתח.

- עושה אדם כל צרכי סעודה ומשייר דבר מועט. מאי היא? אמר רב פפא: כסא דהרסנא (מאכל דגים מיוחד).

- עושה (מכינה) אשה כל תכשיטיה ומשיירת דבר מועט. מאי היא? אמר רב: בת צדעא (תכשיט מיוחד של פעם).

שנאמר (תהלים קלז) "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי."
מאי 'על ראש שמחתי'? אמר רב יצחק: זה אפר מקלה שבראש חתנים. אמר ליה רב פפא לאביי: היכא מנח לה? במקום תפילין.

וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, שנאמר (ישעיהו סו י): "שמחו את ירושלים גילו בה כל אהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה."

- בדומה לפרושים גם רבי יהושע מציע מנהגי אבלות על החורבן. רשמו שניים מהצעותיו. _____
- מהו ההבדל המשמעותי בין הצעותיהם של הפרושים ושל רבי יהושע? _____
- איזה פסוק מפורסם מסכם את הרעיון לעשות זכר לחורבן? _____
- בסוף הקטע הגמרא אומרת שכל שמתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. מה פירוש עניין זה? _____

• (לענות בעל פה) האם המקדש הוא משמעותי בחייכם? אם כן – כיצד? אם לא, מדוע?

• (בעל-פה) האם לדעתכם חשוב שנמשיך להתאבל על המקדש עד היום – שנים רבות אחרי החורבן ואחרי קום מדינת ישראל?